

Wat zeg je?

Net als in voorgaande jaren krijg je ook nu een module over spreken, gesprekken voeren en luisteren. Een module waarin je lekker actief met elkaar aan de slag gaat.

Je geniet van presentaties van je klasgenoten en zet ook zelf een spetterende show neer. Je kijkt naar allerlei afwisselende fragmenten. Zo krijg je tips om model te worden en zie je hoe mensen opgelicht worden bij het repareren van een laptop. Op het laatste perron regel je zaken voor een feest en discussieer je over allerlei onderwerpen met je klasgenoten. Hoog tijd om te beginnen.

Wat ga je doen?

In deze module geef je duidelijk je mening. Dat doe je voor de klas en na het kijken van verschillende kijk- en luisterfragmenten. Ook geef je een instructie. Verder oefen je met solliciteren. Je wordt uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek en je leert hoe je dat moet voeren. Spannend!

Wat heb je nodig?

Je hebt de volgende zaken nodig:

- een computer met een presentatieprogramma;
- internet;
- een hoofdtelefoon of oordopjes;
- kladpapier;
- je fantasie en inlevingsvermogen;
- je klasgenoten.

Wat leer je?

Je leert:

- een spreeschema maken en gebruiken;
- een betoog houden voor een groep;
- vragen beantwoorden na het bekijken van kijk- en luisterfragmenten;
- kenmerken van **het Journaal**;
- over vaktaal, streektaal en dialect;
- op een correcte manier gesprekken voeren;
- een sollicitatiegesprek voeren;
- zakelijk telefoneren.

1

Spreken

Naar een presentatie luisteren is vooral leuk als de presentatie grappig is of als je er iets van leert.

Cabaretiers doen vooraf goed onderzoek naar de mensen in de zaal. Docenten weten vooraf ook veel over hun leerlingen. Ze weten bijvoorbeeld hoe oud hun leerlingen zijn en vaak wat ze leuk vinden. Als je presenteert is het belangrijk om je publiek zo goed mogelijk te kennen. Een ander belangrijk punt is dat de presentatie logisch is opgebouwd. Cabaretiers en docenten geven door signaalwoorden verbanden aan in hun presentatie. Leraren moeten ook zorgen dat de informatie die ze vertellen klopt.

Op dit perron presenteer je zelf. Jij let op je publiek, zorgt voor goede informatie en voor een goede opbouw en logische verbanden. Zo word je zelf een beetje leraar.

1

Ronald en je juf / meester

In de introductietekst werden twee verschillen genoemd tussen leraren en cabaretiers. Noem nog een verschil tussen leraren en cabaretiers.

.....

2

Speciaal voor jou

Lees de theorie **Doelgroep bepalen** en beantwoord daarna de vragen.

- 1 **Waarmee begint de voorbereiding van een presentatie?**
 - A Je begint met het leren kennen van je publiek.
 - B Je begint met het verzamelen van informatie.
- 2 **Waarom is de leeftijd van een publiek belangrijk?**
 - A Die is belangrijk om het juiste geluidsvolume te bepalen.
 - B Die is belangrijk om de juiste woorden te kiezen.
- 3 **Wat gebeurt er als je te weinig uitlegt?**
 - A Mensen gaan zich vervelen.
 - B Mensen snappen niet wat je zegt.
- 4 **Is het gemakkelijker om een grote groep te boeien of een kleine groep?**
 - A Het is gemakkelijker om een grote groep te boeien.
 - B Het is gemakkelijker om een kleine groep te boeien.

Doelgroep bepalen

Veel mensen vinden het spannend om een presentatie te geven. Maar het wordt gemakkelijker als je jezelf goed voorbereidt. Een goede voorbereiding begint met het leren kennen van je **doelgroep**. Het is belangrijk om te weten uit wat voor soort mensen je publiek bestaat.

- Hoe oud zijn de mensen die naar je luisteren? De **leeftijd** is belangrijk voor de manier waarop jij je verhaal vertelt. Voor kinderen gebruik je simpelere woorden dan voor volwassenen.
- Wat weten de mensen al van het onderwerp? Hoeveel **voorkennis** hebben ze? Het is heel belangrijk dat je de voorkennis goed inschat, want als je te veel uitlegt, gaan mensen zich vervelen. Leg je te weinig uit, dan begrijpen ze je verhaal al snel niet meer en verliezen ze ook hun concentratie.
- Zitten er vooral jongens of vooral meisjes in het publiek, of is je publiek gemengd? Wat is de **samenstelling van de groep**? Dit is belangrijk voor de voorbeelden die je kiest.
- Hoe **groot** is de groep voor wie je praat? Bij een grote groep is het moeilijker om de aandacht vast te houden dan bij een kleine groep. In een grote groep zitten meer verschillende mensen, die allemaal wat anders willen, weten en kunnen.

Als je op al die vragen een antwoord hebt, kun je vast en zeker een goede presentatie houden.

3

Snel, maar goed

Je moet onverwachts een presentatie houden voor je klasgenoten. Je hebt vijf minuten om het voor te bereiden en de presentatie moet over je sector gaan. Je kunt bijvoorbeeld uitleggen wat afkomen van de kas is, hoe je moet snoeien, hoe je zorgt dat een verlaag meteen dekt of waarom een gezichtsmasker goed voor je huid is. Je presentatie moet minimaal 1 minuut en mag maximaal 2 minuten duren. Bedenk een onderwerp, maak een begrippennet en schrijf daarna een spiekbriefje met maximaal tien steekwoorden. Doe dit op een kladblaadje. Je voorbereidingstijd gaat nu in!

4 Waar of niet waar?

Lees eerst de theorie **Signaalwoorden** en geef daarna aan of de beweringen **waar** of **niet waar** zijn.

1	Signaalwoorden geven verbanden aan.	waar / niet waar
2	Signaalwoorden zijn nodig om een tekst goed te begrijpen.	waar / niet waar
3	In iedere zin staat een signaalwoord.	waar / niet waar
4	Een voorbeeld van een signaalwoord dat een tegenstelling aangeeft is dus .	waar / niet waar
5	Voorbeelden van signaalwoorden die een opsomming aangeven zijn en, ten eerste, om te beginnen en tot slot .	waar / niet waar
6	Een signaalwoord staat altijd vooraan in een zin.	waar / niet waar

Signaalwoorden

Signaalwoorden geven verbanden aan. Signaalwoorden zijn belangrijk, want ze zorgen ervoor dat je een tekst beter begrijpt. Signaalwoorden kunnen een verband aangeven binnen een zin, tussen twee zinnen of tussen twee alinea's. Van alle drie zie je hier een voorbeeld.

Tekstverband binnen een zin

Ik ga uitleggen wat anorexia nervosa is **en** welke vormen ervan zijn.
(opsommend tekstverband)

Verband tussen twee zinnen

Mensen met anorexia hebben een veel te laag gewicht voor hun leeftijd. **Toch** denken ze dat ze dik zijn. (tegenstellend tekstverband)

Tekstverband tussen alinea's

Een voorbeeld van het tekstverband opsomming tussen alinea's.

Ten eerste zorgt anorexia voor vermoeidheid. Dat is ook logisch, want deze mensen eten veel te weinig voor wat ze doen. Dat zorgt ervoor dat ze vaak en snel moe zijn.

Ten tweede zorgt anorexia ervoor dat de mensen met deze stoornis het vaak koud hebben. Vooral hun handen en voeten zijn koud. Dat komt omdat hun bloed langzamer stroomt.

Tot slot zorgt anorexia dat meisjes niet meer ongesteld worden. Door het gebrek aan eten staat hun lichaam in de overlevingsstand. Alles wat niet direct noodzakelijk is, krijgt niet genoeg energie om te functioneren. Uiteindelijk kan dit nog grotere gevolgen hebben voor de mensen met anorexia.

5 Kluiscode

Lees onderstaande zinnen en kies steeds het juiste signaalwoord.

- 1 **Je kluisje staat in de hal bij de ingang ... in de gang naar de gymzaal.**
A en B of
- 2 **Je krijgt je kluisje ... je een schoolpasje hebt.**
A als B terwijl
- 3 **De code is 123 ... die moet je zo snel mogelijk veranderen.**
A en B want
- 4 **Schrijf de code op in je agenda, ... dan raak je hem niet kwijt.**
A maar B want
- 5 **... je de code vergeten bent, kan de conciërge je kluisje toch openen.**
A Als B Omdat
- 6 **De conciërge doet dat wel, ... je moet dan wel iets terugdoen.**
A daarvoor B maar
- 7 **Je moet ... alle docenten koffie brengen.**
A bijvoorbeeld B zodoende
- 8 **Je kunt je code ... beter niet vergeten.**
A dus B verder

6 Wat te doen?

Lees de theorie **Instructie** en vul daarna de ontbrekende woorden in.
Kies uit: **doel - hoe - instructie - nodig - onthoudt - stapjes**.

- 1 Het doel van een is iemand leren hoe hij iets moet doen.
- 2 Eerst leg je uit wat het is van de instructie.
- 3 Daarna vertel je wat iemand heeft.
- 4 Daarna vertel je in wat iemand moet doen, hij wat moet doen en waarom.
- 5 Als iemand weet waarom hij iets moet doen, hij het beter.

Instructie

Het doel van een instructie is dat je iemand uitlegt hoe hij iets moet doen (instrueren). Als je een instructie hebt gehad, moet je het zelf kunnen. Het is daarom belangrijk dat je goed oplet tijdens een instructie. Instructies kunnen opgeschreven zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een recept of een gebruiksaanwijzing. Maar veel instructies krijg (en geef) je mondeling. Je docent geeft je instructie hoe je een opdracht moet maken of jijzelf geeft bij het voetbal aan de F-jes instructie over verdedigen.

Een **mondelinge instructie** heeft meestal de volgende opbouw:

- eerst hoor je het doel van de instructie;
- dan hoor je wat je nodig hebt;
- dan krijg je de instructie.

Als je zelf een instructie geeft, let dan op **W en H-vragen**: vertel niet alleen **wat** je nodig hebt, maar ook **waar** je dat kunt vinden. Leg uit **hoe** je iets moet doen en **waarom**. Als iemand snapt waarom hij iets moet doen onthoudt hij het beter.

7

Zelf doen

Laat je telefoon in je tas! Je geeft je buurman of buurvrouw een instructie over hoe je een foto in een WhatsApp-bericht zet. Welke stappen moet je zetten? Je krijgt twee minuten bedenktijd. Geef daarna de instructie aan je buurman of buurvrouw. Controleer samen of het klopt.

8

Een betoog opbouwen

Vorig jaar heb je een informatieve presentatie gehouden. Dit jaar houd je een overtuigende presentatie. Een presentatie die als doel heeft anderen te overtuigen van je mening, noem je een **betoog**. Lees eerst de theorie **Het betoog** en beantwoord daarna de vragen.

- 1 **Wat is een betoog?**
 - A Een betoog is een informatieve presentatie.
 - B Een betoog is een presentatie van een docent.
 - C Een betoog is een presentatie over een stelling.
- 2 **Wat is een goed onderwerp voor een betoog?**
 - A Als je niet tegen bloed kunt, kun je geen verpleger worden.
 - B Gamen is goed voor je.
 - C Op vakantie gaan in eigen land is leuker dan op vakantie gaan naar het buitenland, want het is goedkoper en je leert je eigen land beter kennen.
- 3 **Aan welke eis moet een stelling voor een betoog voldoen?**
 - A Mensen moeten erover van mening verschillen.
 - B Mensen moeten het erover met elkaar eens zijn.
 - C Een stelling moet een vraag zijn.
- 4 **Hoe overtuig je mensen?**
 - A Je overtuigt mensen met argumenten.
 - B Je overtuigt mensen met de stelling.
 - C Je overtuigt mensen met je mening.

Het betoog

Een **betoog** is een presentatie over een stelling waarover mensen van mening verschillen. Een **stelling** is één zin waarin je vertelt wat je vindt. Voorbeelden van stellingen zijn:

- De doodstraf moet opnieuw worden ingevoerd.
- Kinderen worden te veel verwend.
- De bio-industrie moet worden verboden.

Een goede stelling is kort en duidelijk. Het is geen vraag en het woordje **niet** mag er niet in staan. Een stelling met het woordje **niet** zorgt meestal voor onduidelijkheid.

Stellingen kunnen over van alles gaan, maar er moet altijd verschil van mening over kunnen zijn. Sommige paddenstoelen zijn giftig, is dus geen goede stelling.

In een betoog geef jij je **mening** en leg je uit waarom je iets vindt. Het doel is om de luisteraars te **overtuigen**. Om de luisteraars te overtuigen geef je **argumenten** die je mening ondersteunen.

9

Onderwerp kiezen

Je houdt een betoog voor de klas. Je mag kiezen uit de volgende onderwerpen:

- Gewelddadige games moeten verboden worden.
- Een telefoon in de klas is erg handig in de les.
- De burgemeester moet rechtstreeks gekozen worden.
- Programmeren moet een vak worden op de middelbare school.

Overleg eerst met je docent als je een ander onderwerp wilt kiezen.

Welke stelling kies jij?

.....

10

Waarom

Je hebt een onderwerp gekozen. Je hebt vast al een mening over dat onderwerp.

Noteer hieronder je mening en drie argumenten die je mening ondersteunen.

- 1 Geef je mening over de stelling.

.....

.....

- 2 Noem drie argumenten die je mening ondersteunen.

.....

.....

.....

11

Kiezen

Lees de theorie **Overtuigen** en beantwoord daarna de vragen.

- 1 **Waarom is het belangrijk dat je goed onderzoek doet voordat je een presentatie houdt?**

- A Als je veel weet over je onderwerp, kom je overtuigender over.
- B Dat is belangrijk omdat je daardoor je informatie beter kunt verdelen over je spreektijd.
- C Dat is belangrijk omdat je dan zeker weet dat je iedereen overtuigt.

- 2 **Waarom zijn feiten overtuigender dan meningen?**

- A Meninge zijn voor iedereen waar, feiten alleen voor de mensen die er zo over denken.
- B Over feiten kunnen mensen van mening verschillen en daar gaat het om bij een overtuigende presentatie.
- C Over meningen kunnen mensen verschillen, feiten staan vast en kun je controleren.

- 3 **Welke tips pas je toe als je mensen wilt overtuigen met je presentatie?**

- A Je maakt oogcontact en handgebaren en je staat rechtop.
- B Je staat rechtop, wiebelt en af en toe las je een stilte in.
- C Je last af en toe een stilte in, staat met een holle rug en je praat rustig.